

Bevezető

Gyakorlókönyvünk szorosan kapcsolódik Alberti Gábor és Medve Anna *Generatív grammatikai gyakorlókönyv* (GGG) című tananyagához. E kapcsolat többszálú.

Egyrészt könyvünk az ott (alapvetően mondatok ábrázolatának elkészítése kapcsán) bemutatott modellt tekinti keretének, annak elveit és technikai megoldásait egyaránt.

Másrészt ki is egészíti azt olyan tudásanyagokkal és kompetenciaterületekkel, amelyek tapasztalataink szerint elősegítik a GGG-ben foglaltak megértését, a technika automatizálódását, valamint az ott megjelenített nyelvreírési területet beágyazzák a nyelvről való gondolkodásba és általában a szerkezetek sokféleségének és hasonlóságának kontextusába.

Harmadrészt a mondatelemzést – és általában a nyelvi elemzést – kívánja gazdagabbá tenni, az elemzésről bennünk élő képet árnyalni azáltal, hogy nem egyetlen mondatelemzési módként tartja számon az ágrajzok elkészítését, hanem mindazt az eljárást elemző eljárás-ként alkalmazza, amelynek célja a hangalak és a jelentés kapcsolatának vizsgálata

Végül a felsőoktatásban bekövetkezett változások – főként a kétszintű képzés bevezetése – szükségessé tették a GGG által tartalmazott gazdag, magas elméleti szinten megfogalmazott tudásanyag gyakorlatiasabbá tételét, annak több oldalról való megközelítését. Szerettünk volna hozzájárulni ahhoz, hogy az alapképzés hallgatói közül azoknak is hasznos legyen a mondattan tanulmányozása, akik tudásukat ugyanezen szak mester fokán szeretnék majd elmélyíteni; de azoknak is megfelelő kompetenciák kialakítását kívántuk biztosítani, akik nem ugyanezen szak mester fokozatán akarják tanulmányaikat folytatni, vagy tanulmányaikat lezárták tekintik az első ciklus végén. A gyakorlatias, nem feltétlenül egyfajta választ váró, indoklásnak és diskusszióknak helyet adó, valamint a technikai-formai érzéket fejlesztő gyakorlatoknak ez a célja.

Külön gondoltunk a majdani tanárjelöltekre, akik esetében fontosnak tartjuk, hogy a felvázolt tudásátadás-tudásátvétel mechanizmusáról mielőbb saját tapasztalatuk legyen.

Ezzel a kötettel egyben egy értékmentési folyamatot is szeretnénk elindítani: a generatív nyelvészet első magyarországi tananyagaként a *Fiatál Nyelvészek Munkaközössége* által elkészített munkafüzetek feladatai közül sokat beépítettünk könyvünkbe. Talán a szemléletmódból is sikerült valamennyit átmenteni. Erősen támaszkodtunk emellett az egykori *Fiatál Nyelvészek Munkaközössége* két tagjának, *Bánréti Zoltánnak* és *Komlósy Andrásnak* Pécsen tartott előadásaira, itt kifejtett oktató munkájára. Sajátos egybeesés, hogy mindketten ez évben ünneplik 60. születésnapjukat: legyen hát e könyv tisztelgés is előttük.

Az elődök mellett a mögöttünk felnövő generáció is segítségünkre volt látásmódjával, érdeklődésével, kritikáival. Itt a jelenlegi tanítványokra, valamint a volt tanítványokra – jelenlegi kollégákra gondolunk. E helyen is szeretnénk közreműködéséért köszönetet mondani *Bérczes Emesének*, *Farkas Juditnak*, *Kleiber Juditnak*, *B. Nagy Ágnesnek* és *Szabó Veronikának*.

A gyakorlókönyv használatához.

1. A könyvet alapvetően nem önálló, hanem közösségekben történő, oktató által irányított tanulmányozásra szánjuk: ilyen közegben érvelni lehet megoldások mellett vagy ellen, meg lehet vitatni vagy fel lehet vetni problémákat, kapcsolni lehet az anyaghoz más területről származó ismereteket, saját tapasztalatokat. Ezért eredetileg nem is terveztünk a feladatokhoz semmiféle megoldási ismertetést. Néhányat, példaképpen, mégis közlünk a kötet végén, a **Függelék 2**-ben. Ezek két végletet képviselnek: egyrészt olyan feladatokat, amelyek kapcsán az intuíciónkra erősen támaszkodva beszélgetni lehet a jelenségről, másrészt olyanokat, amelyek megoldása technikai jellegű. Azokat a feladatokat, amelyekhez megoldás is található, a ☺ szimbólummal jelöltük.
2. A feladatokat témakörönként csoportosítottuk, de azokon belül nem volt szándékunk megadni valamilyen haladási irányt. Ízlés, érdeklődés, felkészültség alapján, saját szempontok szerint érdemes választani belőlük.
3. A technikai jellegű feladatok egy részének esetében – a redundanciát elkerülendő – nem adtuk meg a feladat szövegét, helyette számintervallumokat lát az olvasó. Ezek a **Függelék 1**-ben található konstans feladatsor megfelelő feladatait jelölik.
4. Gyakorlókönyvünkhöz digitalizált feladatok is tartoznak, ezek segítik az önálló tanulást.
5. A digitalizált tananyagok közt található azok a Power Point formátumban elkészített anyagok is, amelyekre egyrészt a gyakorlókönyvünkben utalunk, másrészt a gyakorlókönyvhöz szorosan kapcsolódó *Háttérelmélet* mondatelemzéseiből tartalmaznak fontosabbakat, lehetővé téve a dinamikus megjelenítést és az újrajátszást.
6. A megadott internethelyeken olyan vizuális anyagok találhatóak, amelyek jogvédelem alatt állnak, de elérhetőek a világhálón, letölthető formában.

Minden érdeklődőnek hasznos és kellemes tanulást kívánunk

a szerzők